

ADI SOYADI : SEVCAN GÜNEŞ
BAŞLIK : IMF Anlaşmaları'nın İstikrar Programlarının Güvenilirliğini
Artırmadaki Rolü:Türkiye Örneği

ÖZET

Makroekonomik değişkenler kullanılarak yapılan tahminlerin yanı sıra sosyal ve psikolojik faktörlerin de ekonometrik modeller ile ölçülmeye çalışıldığı son dönemlerde bireylerin karar almalarında en etkili psikolojik faktörlerden biri olan “güvenilirlik” kavramının da ekonomik değişkenler üzerindeki etkisi ölçülmeye çalışılmıştır. Ekonomide güven konusu, beklentilerle çok yakından ilişkilidir. Beklentiler, gelecek olaylarla ilgili, mevcut bilgilere dayalı tahminlerdir.

İktisat biliminde güvenilirlik analizi 1970’li yıllardan sonra ortaya çıkan krizlerle gündeme gelmiştir. Bu dönemde gelişmekte olan birçok ülke uluslararası piyasalardan kaynak sağlayamamış hatta kullandıkları kaynakları geri ödemek zorunda kalmışlardır. Bu bağlamda yaşanan finansal krizler sonrası gelişmekte olan ülke ekonomileri için Uluslararası Para Fonu (IMF) ile istikrar programları uygulamak önem kazanmaya başlamıştır. Çünkü hükümetlerin enflasyon hedeflerine ulaşmadaki başarısı da ekonomideki aktörlerin (yerli ve yabancı yatırımcıların) uygulanan politikaları algılama ve yorumlamaları ile yakından ilgilidir. Uygulanan politikalara duyulan güven ya da güvensizlik; amaca ulaşmada başarı ya da başarısızlığı belirlemektedir.

Gelişmekte olan ülkelere gelen uluslararası sermaye hareketlerinin artması, döviz ve hisse senedi piyasalarının değişkenliğinin yüksek olması uygulanan istikrar programlarına duyulan güvenilirlik analizini daha da önemli kılmıştır. Finansal kriz yaşayan ülkelerde uygulanan istikrar programları piyasa oyuncularının hükümete duyduğu güvensizlik nedeniyle başarısızlığa uğrayabilmektedir. Bu durumda hükümetler IMF onayını alarak uygulanan istikrar programlarına duyulan güveni ve dolayısıyla başarısını artırmak isterler. Bu durumda IMF borç veren son kredi merci (lender of last resort) rolünü üstlenmektedir. IMF ise programın istikrarını ve başarısını sağlamak için şartlılık ilkesine, program gözden geçirmelerine ve performans kriterlerine başvurarak programın başarısını ve güvenilirliğini artırmaya çalışmaktadır. Bu çalışmanın amacı IMF kredilerinin ülkelerde güvenilirlik

algılamasını artırıp artırmadığını test etmektir. Eđer kredi anlaşmaları güvenilirlik algılamasını artırıyorsa, hedeflenen makroekonomik değişkenlere ulaşmak için uygulanması gereken sıkı para ve maliye politikaları daha esnek uygulanabilir. Bu amaca yönelik olarak öncelikle güvenilirlik endeksi elde edilmiş daha sonra da IMF Destekli İstikrar Programları'nın güvenilirliği artırıp artırmadığı (Türkiye Örneği) test edilmiştir. Daha sonra elde edilen güven endeksinin IMKB 100 borsa endeksi üzerindeki etkisi incelenmiştir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: IMF, İstikrar Programları, Güvenilirlik, Beklenti ve Belirsizlik